

Kitap Tanıtım

Eser Adı: ANADOLU DÜŞÜNÜRLERİ

Editörler: Tolga Fahri Çakmak ve Özlem Güzel

Yayın Evi: Detay Yayıncılık (Ankara)

Yayın Yılı: 2023

İnsanların akıl yoluyla dünyayı anlama, varlık nedenini sorgulama, değerleri belirleme ve bilgiyi ele alma çabalarını ifade eden “düşünce” ve “felsefe” kavramları, tarih boyunca farklı kültürlerde çeşitli biçimlerde ortaya çıkmış ve gelişmiştir.

Binlerce yıl boyunca farklı kadim uygarlıkların neşet etmesinin bir sonucu olarak “Medeniyetler Beşiği” olarak anılmasının yanında dünya tarihinin en önemli düşüncelerinin ve felsefelerinin doğmasına vesile olan Anadolu toprakları, antik çağdan günümüze kadar düşünce akımlarına ev sahipliği yapmıştır. Bu bağlamda Anadolu; düşünce ve felsefenin doğduğu, geliştiği, farklı kültürlerin, dinlerin, dillerin, sanatların buluştuğu, kaynaştığı, çeşitlendiği, zenginleştiği ve yayıldığı ayrıca düşünülere ve bilim adamlarına ev sahipliği yapan bir coğrafyadır.

Varlığın doğasını ve ilksel nedenleri açıklamaya yönelik sorulara Milet Ekolüne mensup düşünürlerce yanıt verilme çabaları ile yaklaşık 2600 yıl önce tutuşturulan bilim ve felsefe meşalesi; Roma İmparatorluğu, Selçuklu ve Osmanlı Dönemi dahil olmak üzere Anadolu’da günümüze kadar sürdürülen düşünsel varlık ile yanmaya devam etmiştir.

Orta Çağ'da ve sonrasında, Anadolu İslam düşüncesi ve mistisizmi, önemli bir merkez haline gelmiş; Mevlâna Celaleddin Rumi, Yunus Emre ve Hacı Bektaş Veli gibi düşünürler, insanlık, sevgi ve hoşgörü üzerine düşünceleriyle tanınmışlardır. Onların öğretileri, günümüzde bile evrensel değerlere ışık tutmaktadır.

“Anadolu Düşünürleri” adlı bu kitap, bahsi geçen zengin düşünce mirasını ele alarak, farklı dönemlerde ve farklı kültürel bağlamlarda Anadolu'dan çıkan düşünceleri incelemektedir. Her bir düşünürün öğretileri, Anadolu'nun düşünce tarihindeki yerini ve etkisini anlamamıza rehberlik etmektedir. Bu kitap, Anadolu'nun düşüncenin evrimindeki rolünü vurgulayarak, düşüncenin topraklarımızdaki serüvenini, bu topraklarda doğan düşünsel zenginlikleri, Anadolu'nun düşünce tarihindeki yerini okuyuculara aktarmayı hedeflemektedir.

30'a yakın üniversiteden 38 araştırmacının kaleme aldığı, Tolga Fahri Çakmak ve Özlem Güzel'in editörlüğünü üstlendiği, 3 ana bölüm altında 35 başlıktan müteşekkil bu kitap, “Medeniyetler Beşiği” yakıştırmasıyla anılan Anadolu'nun karmaşık düşünce dünyasını sistemli bir yaklaşımla ele alarak okuyuculara derinlemesine bir keşif imkânı sunmaktadır.

Kitapta, ele alınan filozofların veya düşünürlerin biyografileri, eserleri, felsefi sistemleri, etkiledikleri ve etkilendikleri düşünürler, felsefe tarihindeki yeri ve önemi gibi konular irdelenmekte ayrıca bu düşünürlerin hayat hikayeleri, eserleri, fikirleri, etkileri, günümüzdeki yansımaları gibi konular ele alınmaktadır.

Kitabın “**Anadolu'da Antik Çağ Filozofları**” adlı birinci bölümünde; Anadolu ve dünyada felsefi düşüncenin temellerini atan Milet Okulu düşünürleri başta olmak üzere, Anadolu'da doğmuş veya Anadolu'da bulunmuş önemli filozoflar ele alınmaktadır. Bu filozoflar, doğa, varlık, bilgi, ahlak, siyaset, sanat gibi konularda farklı görüşler ortaya koymuş, düşünce tarihine katkıda bulunmuşlardır.

Birinci bölümde şu başlıklar yer almaktadır:

Thales ve Milet Okulu, Prieneli Bias, Anaksimandros, Anaksimenes, Anaksagoras, Efesli Herakleitos, Ksenofanes, Miletli Aspasia, Sinoplu Diogenes, Ereğlili Herakleides, Aristoteles ve Assos Okulu, Efesli Zenodotus, Tyanalı Apollonius, Epiktetos, Samsatlı Lukianos, Bergamalı Galen.

Kitabın “**Anadolu'da Türk İslam Düşünürleri**” adlı ikinci bölümü; Anadolu'nun özgün Türk-İslam düşünce geleneğini yansıtan, Anadolu'nun Türkleşmesi ve İslamlaşması sürecinde önemli rol oynamış, Anadolu kültürünün ve medeniyetinin şekillenmesinde etkili olmuş, Anadolu halkının dini, ahlaki, sosyal ve kültürel hayatına yön vermiş; tasavvuf, fıkıh, tefsir, kelim, edebiyat, tarih, coğrafya, astronomi, matematik gibi alanlarda eserler vermiş, ilim, irfan, aşk, hoşgörü, adalet, hizmet gibi değerleri savunmuş büyük şahsiyetlere ayrılmıştır. Bu isimler, sadece düşünsel değil, aynı zamanda manevi anlamda da Anadolu'nun dokusunu derinlemesine etkileyen önemli isimlerdir.

İkinci bölümde şu başlıklar yer almaktadır:

Karaca Ahmet Sultan, Ahi Evran, Şeyh Edebali, Mevlâna Celaleddin-i Rumi, Hacı Bektaş-ı Veli, Yunus Emre, Somuncu Baba, Abdal Musa, Hacı Bayram-ı Veli, Akşemsettin, Pir Sultan Abdal, Hz. Pir Şeyh Şaban-ı Veli, Erzurumlu İbrahim Hakkı.

Kitabın “**Anadolu Düşünce Yapısını Etkileyen Düşünürler**” adlı üçüncü ve son bölümünde ise; Farabi, Gazali, İbnü'l Arabi gibi düşünürlerin Anadolu düşüncesine derin etkileri ele alınmaktadır. Bu düşünürler, İslam düşünce geleneğinin mimarları olmanın ötesinde, Anadolu tasavvufunu beslemiş ve zenginleştirmiş önemli şahsiyetlerdir.

Üçüncü bölümde şu başlıklar yer almaktadır:

Farabi, Gazali, Seyyid Abdülkadir Geylani, Ahmet Yesevi, Şems-i Tebrizi, Muhyiddin İbnü'l Arabi.

Akademik bir dille, bilimsel ve edebi bir üslupla, tarihi ve güncel bir bakışla Anadolu düşünürlerini tanıtmayı amaçlayan kitap; tarih boyunca birçok medeniyetin doğduğu ve kültürel zenginlikleriyle tanınan, sadece tarımsal üretimlerle değil, aynı zamanda düşünsel bir hazinenin de kaynağı olan Anadolu'nun düşünce tarihine ışık tutarak, bu toprakların sıcaklığında ortaya çıkan düşünce mirasını ele almaktadır.

Anadolu'ya ilgi duyan, Anadolu'nun kültürel ve tarihi hazinelerini anlamak isteyen, Anadolu'yu gezmek ve görmek arzusunda olan herkes için bir başucu kitabı olmayı hedeflemektedir. Aynı zamanda, kitap ülke turizmine de önemli bir katkı sunarak, Anadolu'nun kültürel çeşitliliğini ve düşünsel zenginliğini keşfetmeye gelen ziyaretçileri de cezbedecektir.

Anadolu'nun zengin düşünsel mirasını ortaya koyan bu eser, bölgede yetişmiş düşünürleri tanıtmının yanı sıra, Anadolu'nun tarihsel ve kültürel bağlamında felsefi düşüncenin nasıl şekillendiğinin anlaşılmasına da yardımcı olacaktır. Kitap, okuyucularını Anadolu'nun derin düşünsel geçmişiyle tanıştırmak, felsefi bir yolculuğa çıkaracak ve bu topraklarda süregelen düşünsel mirası daha yakından keşfetmelerine olanak sağlayacaktır.

Öğr. Gör. Serdar UZUN

Demre Dr. Hasan Ünal Meslek Yüksekokulu

Seyahat-Turizm ve Eğlence Hizmetleri Bölümü

Turist Rehberliği Programı